

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot
agdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt
félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a Lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek
a „KÖZMŰVELŐDÉS” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba kü-
lendők.

1887. aug. 15 - 21.

Augusztus hónap harmadik hete az idén külö-
nösen kedves hete Magyarországnak.

E héten üljük a Boldogságos Szűznek a ma-
gyarok Nagy-Aszonyáruak nagy napját, t. i. dicső-
séges menybemenetelé ünnepét.

E héten van Szent-István, első magyar apostoli
királyunk emlékünnepe, melyen sz. jobbjá a legdi-
szesb körmenetben Budavár templomaiban és ut-
czáim körülhordoztatik és tiszteltetik.

E héten van dicsőségesen uralkodó apostoli ki-
rályunk Ő Felségének születésnapja.

E héten van a fennséges trónörökösnek is szü-
letés- és végül e héten Fennséges nejének névnapja.

Máskor is ily sorban váltják fel egymást e ne-
vezetes napok; de ritkán úgy, mint az idén, t. i.
egyik vasárnaptól a másikig való időben, vagyis
ugyanazon a héten.

Illő tehát, hogy örvendezésünk ennyi tárgyát
kellőleg megszívlelni el ne mulasztjuk.

Hódolatunk, tiszteletünk és szeretetünk első és
mindenek fölötti tárgya Ő, kinek a neve hangzása,
ha — mint szent atyánk, a pápaköltő mondja —
minden emberre nézve édes zene, hát a magyarra
nézve még annál is édesebb hang, mert oly édes,
mint az anya névnek felhangzása. Hisz Mária az, ki
a magyar nemzet minden válságos életmozzanatain
jelen volt, áldó és oltalmazó karjait terjesztvén ki
az anyai védelme alá vett nemzet fölött. Ott, midőn
István oltalmába ajánlá országát; ott, midőn Hu-
nyadi János és későbbi vezértársai a kereszt halálos
ellenségével vivák a véres harcokat; ott midőn

Buda várának ormairól ledönték a félholdat s uj-
bó feltűzék a kereszténység dicső jelvényét. O kérjük,
hogy most is nemzete mellé álljon és áldva tartsa
fölötte védő karjait, midőn a második ezer év kü-
szöbét át lépni indul!

Utána a te képed atyai szeretettel telt vonásal
sugároznak felénk, dicsőséges első királyunk, hazánk
második alapítója, nemzetünk valódi apostola, Szent-
István! Jobb kezed csodálatos fönmaradása már
itt hirdeti, mennyire becsüli a mennyek királya az
irgalom általad gyakorolt cselekedeteit. Mekkora le-
het dicsőség az új J-ruzsálemben azon jótékony-
ságodért, hogy nemzetedet a pogányság sötétségéből
az evangéliumi világosságra, a vad szokások igája
alól a keresztény polgárisodás viruló kertjébe át-
plántáltad és így első előmozdítója voltál annak,
hogy az immár a második ezerévbe átmenni készül-
het. O légy újból közbenjárója, hogy füleit bedugva
tartsa azok ámitásai elől, kik a tudomány czéje
alatt, a haladás hangoztatása mellett agyuk ferde
szüleményeivel újból a pogányság pusztáira és ezek
fertelmére kívánják visszaterelni és leszorítani azon
kereszténységnek talajáról, melynek fönntartását, ed-
digi életét és nemzeti dicsőségét köszöni. Könyörgő
jelen apostoli utódodért, hogy az Isten adjon neki
hatalmas védőkart, mindenféle belső és külső
ellenségnek visszariasztására, jelenjék meg ez a fegy-
veres támadónak ijesztő alakjában, vagy az áltudo-
mány csalogató és szemfényvesztő szerepében. —
Születése napjának ötvenhetedik évfordulóját üli Ő
e héten és vele kettős birodalmunk általa boldogi-
tott valamennyi népe. Milliók ajkairól zendül fel a
buzgó ima: „Uram! tartsd meg s éltesd királyunkat!”
Mennyivel nagyobb leend értéke e könyörgésünknek,
ha Te, első apostoli királyunk, azt saját könyörgé-

seddel tetézed és így mutatod be a Mindenhatónak, támogatva az által, kit hazánk patronájának kinyerési szerencsés voltál.

Még a fenséges trónörökös születésnapja és fenséges nevének nevenapja is e hétre esnek, Hát ezekről mikép emlékezünk meg? O ne aggodjunk, az illő szót ama magasztos szellem adandja ajkainkra, mely apostoli királyunk felséges családjának kebeléből népei felé kiragyog s melyről csak az imént is kis Erzsébet főhercegnasszony édes bőbeszédősége utján oly meglepően kedves módon értesülhettünk. Midőn ugyanis a főherceg kisasszonynak elmondák hogy mamája jól találja magát Franczensbadban, ekképen szólt: „Természetes, hogy a mama jól találja magát ott; mert a hely, mely az édes nagy tata nevét viseli, bizonyára kedves és jó hely.“ Midőn pedig a királyi nyaraló egyik termében saját egy éves korabeli arcképét meglátta, azt mondá, hogy tegyék el onnan; „mert olyan gyerek, a ki még sem imádkozni, sem beszélni s olvasni nem tud, nem idevaló.“ Ha becses a természettudósok azon eljárása, melynek folytán az égi testek ságarainak megtöréséből azok alkotó részeire következtetnek, mily sokkal becsesebbek ránk nézve a királyi családi belső életének elragadóan szép voltára következtetni engedő e nyilatkozatok a kis főhercegnő szájában! Hol a szülők iránti kegyelet ily gyöngéd s még is ily tiszteletteljes alakban tör ki a gyermeki szívből; hol már a kis gyermek az imádság és tanulás kötelmeinek teljesítése szerint méri saját értékét: ott a nevelés alapja az Urnak félelmében gyökeredzik; az oly trónnak magaslatáról üdv és áldás sugárzik szét a hazában. De mind ezeken felül, ki ne vette volna észre a kis főhercegnő komolyságának magyar Erzsébetünk öt éves korabeli komolyságához való hasonlatosságát? Lám, ily kedves mindnyájunkra nézve augusztus 3-ik hete az idén. Örvendezzünk rajta!

V. K.

A Máriakultusz Magyarországon.

Augusztus 15-e a magyarok emlékezetében a többi napoknál kedvesebb. Aug. 15-el a magyarnak eszébe jut első királyának koronáztatása és nálála s a szent királynak akkor tett végrendelete, mely a nemzetet Mária nemzetévé, s Máriát az ország Patronájává tette. Ezen időtől fogva a Máriakultusz a magyarság nemzeti érzületébe ment ától s elválaszthatatlan lett a magyarság fogalmától. Mária nevének az általános keresztényi mellett nálunk még nemzeti jelentősége is van.

Nem a Máriaisztelelet helyességét akarom begyőzni, mert hiszen azt gondolom, hogy erről bárki könnyen

meggyőzheti magát már csak annak a meggondolásából is, hogyha a kegyelet tiszteletre sarkal elköltözött édesünk emléke iránt: mennyi vel kötelezőbb a tisztelet a keresztény erények hősei — s köztük Krisztus anyja, a szűz Mária iránt?! Arról beszélek itt, hogy a mi-helytt Máriának a megváltás világeszméje vilosításában szerep jutott: azonnal a köztiszteletnek minden emberit fölülmuló mértékben lett és maradt tárgya. Az angyal üdvözlő szavai lettek forrása és tetőpontja a Máriatiszteletnak, s bár tévedett is az emberi szellem a mint szerepét a megváltás művében — és illetőleg miséjét Krisztussal szemben vizsgálta, de a Máriaisztelelet az igazi kereszténység soha meg nem tagadott lényegévé vált, a kettőt egymás nélkül gondolni sem lehet, s az egyház legnagyobb szentjei és legkiválóbb tudósainak a mint szívökben lángolt a Máriatisztelelet, úgy ajkukról áradott minden időn keresztül a magasztaló dicsőítések költőinél költőibb szépségű nyilatkozata.

Tehát nem csupán csak egy jámbor szokásról van szó, a melyet az egyház kegyelete jónak látott az idők folytán behozni és az emberek között elterjeszteni, hanem a kereszténységgel született és vele nőtt vallási gyakorlatról, mely a többi szentek tiszteletének mértékétől annyira különbözik, hogy az egyház maga „cultus hyperduliae“-nek nevezné. — Jelszó lett, hogy nem tiszteli kellőleg a fiut, a ki nem tiszteli annak anyját.

Midőn a magyar nemzet a kereszténységet átvette, az ép kereszténységet vette át annak összes tanaival s azóta ahhoz oly szilárdul ragaszkodott, hogy az európai nagy vallási mozgalmak őt nem zavarva hullámozta rajta keresztül daczára a középkor szellemének, a mely a vallási viszályok iránt oly érzékenynek mutatta magát. De azért rosszul ítélne az, a ki a magyar nemzet ezen viselkedését a vallás ügyei iránt való közönyösségének tartaná. Ezt a bünt nem ismerte a nemzet, sőt az azzal ellenkező erényt oly nagy mértékben gyakorolta, hogy az egyház kedvencz gyermekévé lenne és tárgya a pápák folytonosan kedvező érdeklődésének, lelkes védője Isten ügyének és azért bőv mértékben részese áldásainak.

A ki a magyar nemzet józan vallásosságát — mondhatnám valási érettségét közönyösségnek mondja, az a többek között megfelelkezik a nemzet Máriatiszteleteről, mely a magyar vallási érzületét egész a rajongás melegében mutatja be ennek minden büne nélkül. A magyar muzsa mindig a nemzet lelkületét fejezven ki, annak termékei a hazatiság eszméjébe belealvasztják a katholicizmus-hoz való ragaszkodást is. Szűz Mária a hazafiui és vallási tiszteletnek egyiként tárgya; az ő vallási tiszteletébe bele olvad a nemzeti érzés is, s a kettő együtt halmozza el a legtalálóbbsz címekkel, miket a hozzá intézett könyörgés és közbenjárás eredménye után hálás szíve melegéből kitalált, mint „Magyarország oltalmazója“, „Magyarok diadalmas régi védelme“, „Magyarok fényes fáklyája“, „Népünk teljes boldogsága“, „Magyarország szárnya“, „Magyarország régi szószólója.“

Vallásos érzése a Máriakultuszról valóságos költőséget nyer, s ihlettségében egész hymnusszerűleg zeng tete bizalommal, hogy sokféle szükségleteiben segélyt nyer. Jogot is tart a meghallgattatásra, mert hiszen neki

örökségben hagyatott, s nem is tapasztaltatott, hogy töle valaki meghallgatás nélkül távozott volna.

Virágos kert vala
Hires Pannonia,
Mely kertet öntöze
Hiven szüz Mária

Nem is volt e földön nemzet, a mely Mária kegyeit oly nagy mértékben érezte volna, mint a magyar. Hiszen, hogy folytonos élethálharczai között, miket ugy a saját, mint akárhány:zor az összes kereszténység érdekében vívott, idegen népek közé beékelve, kevés száma mellett is dicsően fenn tudta magát tartani: azt a magyarok Istenének gondoskodása mellett Mária oltalmának is tulajdonította. Győzelmeinek emlékére az egyház feje által az egész kereszténységre kötelező ünnepek rendeltettek el és tartatnak még ma is az egész katolikus világ által mindenfelé.

De a nemzet is háláját Mária iránt oly mértékben tanúsította, hogy annak jeleivel lépten-nyomon találkozhatni, mint a sok templom az ő nevére, vagy legalább mindenikben oltár a tiszteletére; ott díszleg képe zászlóin, kardjain, pénzein, nevezetesebb okmányain. Szóval, alig volt egy feltünőbb jelenség életében, a mit Máriával valamiféleképen ne hozott volna összekötetésbe. Tisztelete iránta oly nagy volt, hogy nevét is alig ejtené ki, hanem „Asszonynak,“ „a magyarok Nagy Asszonyának,“ „Boldog Asszonynak,“ „Nagy Boldog Asszonynak,“ — a nemzetet pedig a boldog asszony családjának és országának mondaná. Az iránta való tiszteletet a magyarság kellékévé sorolta, s a ki az igaz hitől elpártolt, az ellensége lett nem csak Máriának, hanem az országnak is.

Sokféleképen mazarazzák ezen a lutheranismus ellen szóló XVI. századi törvényt, de irányult legyen is éle bárhová, mégis kifejezi az a nemzet hazafiai és vallási felfogását azon korban.

A protestantismus megrontotta a nemzet hitegységét, sok minden egyéb mellett a szentek tiszteletével elvetette a Máriakultuszt is. Ezen időtől fogva tagadtatik, hogy a hazafiság és katolicizmus Magyarországon azonos fogalom, bár a XVIII. században a „Regnum Marianum“ féle elnevezés felelevenült. Távol legyen tőlünk más valásu honfitársaink hazafiságát kisebbiteni, de mégis mi katolikusok mondhatjuk magunkat a Máriatisztelő magyarok utódainak, a kikről a történelem azon tényeket jegyezte fel, melyeknek hire neve az egész világot a magyar dicsőséggel betöltötte. Bármely nemzet létét az ősi erkölcsök mellett való józan megmaradásával biztosíthatja.

Távol legyen tőlünk a szükkeblűség, sőt nagyon örvendünk, hogy e haza fiai valláskülömbőség nélkül versenyeznek egymással a hazafiságban, — de mégis örökre sajnáljuk, hogy nem minden magyar egyformán tiszteli Máriát, s hogy aug. 15-e nem oly joggal egyformán ünnepe minden magyarnak, mint volt a protestantizmus előtt.

P. I.

Az eredeti bűn történelmi valósága, következményei és a megváltás szükséges volta.

(Folyt.)

Mi tehát vétkeztünk, bár nem személyes bűnnel s a paradicsom kapuja bezáródott előttünk s az ember, ki szakított Istennel, hogy az anyához tapadjon, még az anyagban sem nyughatik, elválasztja a halál. — Talán a reménytelenség, a kétségbeesés ölte meg? Nem! Hiszen az Isten szavai, alighogy a fájdalom könyeit fölfakaszták, mársiettek azt, a mennyire az igazságosság megengedi, le is törölni: „Ellenkezést vetek közted és az asszony között, a te ivadékos és az ő ivadéka között; ő megrontja fejedet s te sarika után leselkedel,“ mondá az isteni ígéret a kigyóra szabott ítéletben. S így bár igaz, a mit Lucifer (Ember tragoedia 194. l.) Évának mondott:

„Te dőre asszony, mond — mit kérkedel
Hirdetvén jövőd biztos reményét
Fiad Édenben is bűnnel fogamzott,
Az hoz földedre minden bünt s nyomort.“

De az is igaz, mit Éva, mint a hit próphéta nője hozzátesz: „Ha ugy akarja Isten, majd fogamzik
Más a nyomorban, a ki eltörüli,
Testvériséget hozván a világra.“

A nyomor kinjárt enyhítő remény balzsam-cseppjével ellátva kezdte meg utját az emberiség az élet tövissel megrakott ösvényén. Az ember a legfölségesebb adományok roppant összegért megtagadván azt, mit Isten tőle kívánt, szabadságának feláldozását, beteljesedve látta a kísértő ígértét: „látni fogtok jól és roszar.“ Látta a roszat, melynek zivatara minden percben elfődni készült a reménységének egén ragyogó napot. A megpróbáltatás, melynek Isten kiméletből, nem egyenkint, hanem fejében vette alá az emberi nemet, most a körülforgott: képes lesz-e a szabadság reményéhez lúzni életét s ellen állni a kísértetnek, mely most oly sok oldalról támadta meg.

E kísértés képezi azon történelmi motívumot, mely az emberiség életének és működésének 4 ezer éven át irányt adott egészen addig, míg eljött az ujászületés órája, a nemzetek várakozása, midőn az az Isten, kinek szavai: „Teremtünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra,“ Szent Fiának személyében az embert hivatásának magaslatára emelte.

Hogy azonban ennek elérkeztéig mily idegrázó és kétségbeesítő volt az ember élete, azt a régi történelem lapjai, bár alig olvashatók, élénken állítják szemeink elé. Nem azt a történelmet értjük itt, mely a birodalmak váltakozásain, a trónok romjain felemelkedő új hatalmak küzdelmeiben keresi a megörökítendő tények halmazát, hanem inkább azt, mely e tények szellemét hatja át s abból gyűjti össze azon vonásokat, melyek az ő bukás és küzdelem képét az emberi nem egész életére ráirták.

Alig, hogy Ádám és Éva nemzedéke megkezdte az életet, mely a paradicsom gyönyörét sohasem élvezte, már a kísértés szelleme pártokra szakgatta. Kainban a bűnös természet kívánta önzését kielégíteni, Ábel előtt az égi boldogság ígérete tette kedvessé az életet. A gonosz nem tűrhette a jót maga mellett, s a bűn csakhamar a testvérgyilkosság jalkiáltása felett kaczaghatott, mert Kain Abel-

megölte. Azonban még a gonosz egészen uralomra nem jutott, mert Kain kénytelen volt az Éghez kiáltó testvérek keblében visszhangzó kínos fájdalomát érezni.

Ez sem tartott soká. Fiai és leányaiban a bűn már annyira eltörölte az isteni képnást, hogy a mezstelen emberi természet maradt meg bennök a maga bűnösségében s lettek: „az emderek leánya.“ Ábel helyett adott ugyan Isten Ádámnak vigasztalást Sethben, ki az Ábel nyomdokait követve tényeiben profétája lett azon szt. ígéretnak, mely az emberiség beborult éjszakáját átvilágította addig, míg a szemek a sötétséghez hozzá nem szoktak.

Nem késett ez az idő sem. „Az Isten angyalai“ Seth fiait megszerették az emberek leányait s aláértültek a bűn fertőjébe. Ezután a Szentlélek Mózes által csak felületesen érinti a történelmi idő kezdetét. Előszámítja azon szenteket, kik mint Henok az általános romlottság közepett Istennel éltek, s elszámítja azon gonoszak neveit, kik mint Tubalkain az emberi természetből látszottak kivetközni. S végre, mert a jók száma egyesekre szorult, elkövetkezett az özönviz, melylyel Isten a boszuért kiáltó bünt megfenyíté. Tehát nem catastropha is, melyet a természettudomány lépten-nyomon fölfedez, azon bűn következménye, mely az emberiség életében számtalanszor idéz elő kasonló rázkódásokat.

Általános vonásokkal jelezvén a dolgokat, még egy lépést kell tennünk s eljutunk oda, hol a népek és nemzetek külön élete kezdődik. Nőé és családjában az emberiség oly hamar megredvesedett törzséről levágtván az ág, új talajba lett ugyan helyezve, de természetét, faji tulajdonait továbbra is fentartotta. Babel tornyában új kísérletet tett saját erejével az égbe szállani s miután eredetének büszke emlékéit felemelte, kiterjeszkedett a föld minden sarkára.

Itt kezdődött az emberiség legnagyobb részének elszakadása azon isteni eszmétől, mely egyedüli kedves, végtelen értékű örökségét képezte.

Egyes emberek lettek tehát a patriarchákban kiválasztva, míg a választott nemzet keblében az isteni titoknak hatalmas szekrénye megalakult.

Hogy a zsidó nemzet történelme az eredeti bűn és a megváltás eszméje körül csoportosul, az semmi bizonyítékra nem szorult. Egy sors tragoediát képez ez, melyben a leghatalmasabb kéz úgy intézi a fejlődést, hogy az eszme és igazság diadala mellett, az egyéni szabadság csak önmagának romlását eszközölheti.

E nép kebelében is az ösküzdelem nyomról-nyomra felüloite fejét. Ábrahám kiérdemelte az ősigéret ismétlését, s annak teljesülése családjához köttetett; utódaiban sokszor érdemetleneknek mutatták magukat, s hogy ei nem vesztek, az az isteni ígélet mindenem felül emelkedő biztosságának eredménye.

A szt. könyvekben számtalan helyen fel lett a zsidó nép előtt tüntetve hivatásának magasztossága, mely a megváltás biztos ígéletén nyugodott.

(Folyt. köv.)

T Á R C Z A.

Nem az busit.

Nem az busit, nem affelől aggódóm,
Hogy nem néz nagy örökség, nagy vagyon;
Az után az én szívem már nem vágyik:
A nélkül is élhetek ugy halálíg.

Nem gondolok arra, sem már régóta,
Hogy volt ember én irántam goromba,
Hisz a seb, a mélyet üttek orvkezek,
Idők folytán, lassan-lassan behegedt.

Az sem aggaszt, azt sem nagyon fájlalom,
Hogy majd egykor eltakar a sirhalom;
Ha születünk, meg kell halnunk, szent igaz:
Halál ellen nincs orvosság, nincs vigasz.

Az sem bánt, hogy nincs nekem még oly nevem,
Mely a sirból ki-kitörjön majd velem,
Hanem inkább fájlalom, hogy a világ,
A mig élek, addig is csak halni lát.

Bodó Ádám.

A sohajok hidja.

— Borszéken. —

Piczinyke hid csupán
A sohajok hidja,
Karfája televan
Betü nélkül írva.

Minek is az irás,
Minek tenta, penna;
A hid története
Régen megvan írva.

Alább ereszkedett
A sok teher alatt,
Melyet rajta által
Fájósziv hordozott.

Bánatos özvegynek
Könybelábadt szem,
A titkolt fájdalomat
Hiven elmesélte.

Arvák sohajtását
A szellő széthordta,
Vérző keblek jáját
A fenyves suttoja.

Egymásért epedő
Sziveknek is hidja,
Titkos sohajtással
Vagyon teleírva.

Holló Kázmér.

Üti emlékeimből.

I.

Bécsről-Grázra.

Prokupek Sámuel.

A júliusi nap forró sugarai által üzetve rohantam a „Südbahnhof“-hoz, zsebemben a kombinált vasuti jegyekkel és foglaltam helyet a coupéban, nem törődve leendő utitársaim gyilkos pillantásaival, kik inkább szeretnének minden ujonnan beszálló utazót a „bors hazájába“ küldeni, mint testvériesen helyet adni. Elhangzott a „mehett“ az az bocsnát, az erőteljes „ferrrtig“ s a locomotív magyarországi rokonaitól eltérő mély alt hangon füttyölvén utnak indult, maga után hurczolván a vonat testet. Erőteljes, de kinosnak feltűnő szuszszanásai őszinte részvétet gerjesztének, egy mellettem ülő kis fiúcskában, ki bizonyára élő állatnak nézé szuszogó szörnyeteket, Az ártatlan, gyermeki szív e részvétén nem csodálkozom, midőn még bennem is, kivált ha hágóra kapaszkodánk önkéntelenül felébredt a részvét érzelme s egy belső őszintő mintegy kényezerte a vasparipa segélyére sietni.

De im közelget az utazók réme; ah bocsnát! az utazók életének, biztonságának, kényelmének f lelősséggel terhelt öre; a coupéknak rendőre, az igazságos, részrehajlatlan, kérlelhetlen kalauz, kinek láttára félelem szállja még az utazókat, kinek hannibali tekintetere minden kéz önkéntelenül tárczájához kap, zsebébe nyul; kiztatva azon szerencsétlen lehetőség gondolata által: hátha kiesett zsebéből a drága pénz árán szerzett jegy, midőn az utolsó pohár sör árát fizette ki, vagy midőn a hordárnak piczulat nyomra markába. De nem! Ily fátum nem történt ez alkalommal! Diadalmi zászló gyanánt lobogtatja mindenki kezében s engedi át a kalauz műértő vizsgálatának és még műértőbb átyuggatásának.

Uraim, kalapot! Kalapot emelek az osztrák conducteur előtt s kijelentem az egész világ színe előtt, nem törődve azzal, ha a monarchia innenső felének conducteurai mind egy szálig bosszút is esküdnek ellenem, hogy a magyar conducteur osztrák pályatársától végtelenül sokat tanulhatna. Elismerés az érdemnek! Az osztrák conducteurnak szíve van, érző szíve. Nen zsufolja az utazókat hering módjára egy coupéban össze, midőn még tizüres coupéja van; ha distingvált kinézésed van nem ereszt coupédba kapadohányt pipázó parasztot, módatlan kémenyeseprót avagy téglavető cigányt; nem mutat buldogg kinézésű, mogorva arcot; nem kiából füledbe ha talán elaludtál volna, hogy a füdbob megghasadjon. Udvarias, művelt nyelven tud beszélni; ha ha tudójének róvására is, nem mulasztja el a legcsekélyebb állomást is jelezni. Szóval elismerés az érdemnek s én itt a távolban is ujalag megemlitem kalapomat előttük.

De im a puffogó szörnyeteg teljes erővel neki indult s a vonat rohan a gyártelepek között. Balra a 6330

hektár területet elfoglaló arsenal terület el. Az osztrák-magyar monarchiának eme páratlan nagyságu katonai épülete körépületei, kovács-bőr-feztyver-gyáraival inprozins benyomást gyakorolnak az utazóra akár a déli, akár az állami vaspályán haladjon el mellette. Ez alkalommal nem rajzolom le értékes gyűjteményeit; nem szoltok a hírneves „dicsőség csarnok“-ról, melyben első rangu művészek-től az osztrák fegyverek diadalai vannak megörökítve.

A dicsőség csarnokának kápolnája is győzelemre emlékeztet a mennyiben a győzelemről nevezett sz. Máriának van szentelve. A kápolnában található sz. Máriának azon képe is, mely hajdon a „Renveg“ egyik házának falát ékíté s mely, míg az 1848-ki ostromból oldalain száz meg száz golyó rombolását mutatja, sértetlenül maradt, csodálatosan hirdetvén sz. Máriának dicsőségét.

Bécs, mint egy óriási háztenger, még folyton látható. Elhaladunk Bécsnek egyik kedves határhelye Meidling mellett, mely híres ama határ oszlopról; melyet „spinnerrin am Kreuz“-nak neveznek s melynek környéke az újabb időkig kivégzési helyül szolgált. A „Kahlenberg“ teljes nagyságában látható, míg kissé oldalt Schönnbrunn és híres Gloriett-je mondanak Isten hozzádot. Gyors egymásután következik Hetzendorf császári kéjlaka és parkjával, Liesing és Brunn a bécsieknek kedves kirándulási helyei. A merre tekintünk, mindenütt nyaralók, kéjlakok, vendéglők láthatók telve mulatozó, hűsölő közönséggel, mert hiszen Bécs mindennap kibocsátja ember rajjait s a nagyvárosi nép boldog, ha alkalma van egy kevés időre üde, falusi levegőt élvezni a zöldben s a természet szépségében gyönyörködhetni.

A kedélyességéről híres bécsi nép ha csak teheti szeret kirándulni a zölbe s a Bécsnek regényes nagyvárosok közt hasonlíthatlan szépségü környéke majdnem minden nap tömve van ily kirándulókkal, Csak akinek alkalma volt ilyen kirándulásban résztvehetni, annak lehet fogalma arról a humorról, vigasgról, találékonyaságról, melyvel a kirándulók a pár szabad órát kedvessé tudják tenni.

„Mödling“ kiáltja a conducteur harsány hangon. A vonat megáll s már hallható a kelner inasok „Bier angenehm“-je, az ujság áruló leányok „Zeitung“ kiáltása. Az indóház Perronja tömve van vendégekkel. Innen ázszik el a vasut Laxenburg felé, mely utnak leírását nem rég közlé a „Közművelődés“ egyik pázmánita barátunk ügyes tollából. Itt láttam a villanyos vasutat, melynek indulni készülő vonata felvéve a dolomit sziklák által körülvevett, festői szépségü „Brühl“ völgyébe igyekvöket s furcsa zummogással nyilsebesen indult utjára.

A boráról híres Gumpoldskirchen mellett elhaladva, áttörve a 168 m. hoszsu „Busserltunnel“-en Bäden mellett állott meg vonatunk.

A 8500 lakost számláló Bäden, melynek kénes fürdői már a romaiak korában „Thermae Cetiae“ név alatt ismeretesek voltak, jeienleg egyik leghíresebb fürdőhelye Európának. Évenkiut 12-13000 fürdő vendég látogatja, nagyobbbrészü, az igaz inkább szorakozás mint betegség miatt; levén Bäden oly fürdőhely, hol szorakozást igen sokat talál a vendég s Bécsnek közelsége miatt a fürdői élet kellemei mellett a nagyvárosi életet sem kel nélkülöznie. Naponkint többször vonatok járnak ki Bécsből s

miután a színháznak szünetét tartanak Bécsben, a színház után sovárgó közönség Badenben kárpótolja magát.

Egy csomó várkastély, festői rom virágzó falvak, köztük veres boráról híres s újabb időben rohamosan fejlődő fürdőhely Vöslau mellett elhaladva elértük Bécs Uj-helyt, hol a vonat tíz perczre megállott.

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **Értesítés** a benlakással összekötött kolozsvári kereskedelmi akadémiáról.

1. Célja az intézetnek. Tudományos és szakszerű kiképzése azon ifiaknak, kik a kereskedés, forgalom, közgazdaság vagy iparvállalatok terén, valamint az állami hivatalok azon ágainál óhajtanak alkalmazást nyerni, melyre ezen intézetet végzett ifjakat az 1883. évi, a tisztviselők minősítéséről szóló I. t. cz. illetékeseknek nyilvánítja.

2. Az intézet szervezete.

a) E kereskedelmi akadémia áll 3 éves tanfolyamból, melynek bevégezése után az ifjak érettségi vizsgálatot tesznek. Az érettségi vizsgálatot letett ifjak katonai kötelezettségek kitöltésénél az egy éves önkéntességre vannak jogosítva.

b) Azok részére, kik magukat a keleti kereskedelemre is ki akarják képezni, a jövő 1887/8-ik tanévtől kezdve egy 4-ik évi, de nem kötelező, tanfolyam is nyitattik. A 4-ik évfolyamot is végzett kitünő növendékeknek Romániában kereskedői vagy consularis állásokon leendő elhelyezéséről a m. kormány gondoskodik.

c) Olyan ifjak részére, kik valamely gymnasium vagy reáliskolánál érettségi vizsgálatot tettek, vagy kellő előtanulmány mellett hosszabb idő óta a gyakorlati téren működnek, a kereskedelmi szakismeretek elsajátíthatására egy éves kereskedelmi szaktanfolyam nyitattik.

3. Benlakás. A kolozsvári kereskedelmi akadémia az 1887/8. tanév kezdetén saját diszes új palotájába költözik, mely ötven tanuló benlakására van berendezve. A benlakás a magasabb igényeket is kielégítő berendezésű. A benlakó ifjak 270 frt jutányos díjért teljes ellátást kapnak, s betegség esetén az intézet orvosa által gyógykezeltetnek. A lakótermek kényelmesen vannak berendezve, szellősök, világosak, gáz- és vízvezetékekkel vannak ellátva. A benlakók meghatározott időkben valamely idegen előnyvelven társalognak, szórakozásukra pedig az ifjusági könyvtáron és olvasótermen kívül rendelkezésük alatt állanak a torna- és játszótermek. A felügyeletet az igazgató, egy r. tanár és 3 tanárjelölt teljesítik, kik mindnyájan az intézetben laknak.

Azon szülők, kik fiaikat a benlakásba felvétetni akarják, folyamodásukat legkésőbb augusztus 15-ig az akadémia igazgatóságához küldjék be.

4. Felvétel és beiratás. A 3 éves tanfolyamra oly növendékek vétetnek fel, kik gymn., reál- vagy polgári iskola négy alsó osztályát végezték. Az 1887/8 tanévi beiratások szeptember 1—5-ig, az egy éves szaktanfolyamra augusztus 28-tól szeptember 1-ig eszközöltetnek.

5. Tandij egy évre 50 = ötven frt, melynek fele

szeptemberben, fele februárban fizetendő, továbbá 2 frt ifjusági könyvtárdíj. Az új tanulók 5 frt beiratási díjt is fizetnek. Az egy éves szaktanfolyam-hallgatói 100 — száz frt díjt fizetnek, mely szintén két részletben fizetendő.

Bővebb értesítést nyújtó évi értesítővel készséggel szolgál az igazgatóság. — Kolozsvárt, 1887. július hó.

Kiss Sándor,
igazgató tanár.

— **Uj mise.** Julius 31-én — szt. Ignác napján — örvendett Udvarhely város kicsinye és nagyja. S volt is ok a tiszta öröme, mert Udvarhely város felszérdült fia, Balázs Ignác új áldozó pap, ekkor mutatá be az Istennek zsenge miseáldozatát.

Már 9 órakor, midőn a harang ünnepélyes hangja serkenti a híveket, hogy siessenek, mert közeleg az öröm órája, tódult a nép szt. Miklós hegye felé, s 10 órakor már zsufolásig telve volt annak tágas temploma. S midőn a helybeli, vidéki és kis klerus diszes serege után az új-áldozópap belépett a templomba, nem csak a kíváncsisághanem örömkönyekkel megelt szemek is tordulának feléje, hisz ő vala akkor a központ. Ezután elérkezett a szentek szentjébe, hol a „veni sancte“ után, a helybeli esperes-plebános ügyes vezetése mellett, megkezdette első miséjének mondását; de mielőtt a legszentebb ténykedést végbevitte volna, Rettegi József lengyelfalvi lelkész szószékre lépett, s meleg szavakban magyarázta meg, hogy mi a pap, élet-tapasztalati tényekkel fejtegeté, hogy a pap Isten embere, s az emberek gyámoja. Ez megtörténvén a primiciáns ujból az oltárhoz lépett, szívében a zsolttárosnak tán ezen imájával: „Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo.“ Igen, felajánlá a kenyeret és bort, s midőn az angyalok eledelét kezében tartá, akkor néztük csak öt nagyra, akkor dicsőnek. Mise végével áldását osztá a papságra és hívekre. Ezek között vala anyja is, kire midőn kezeit tevé, szíve annyira el volt telve édes, megható örömmel, hogy alig találá meg e szavakat: „Anyám, fogadd fiadnak áldását.“

Az egészest pedig befejezé egy diszes ebéd, melyet a segédkező papság, s a város előkelői közül többen, az esperes ur asztalánál találtak meg. Pohárköszöntések se hiányoztak itt, melyeknek sorát a házigazda nyitotta meg. Éltette ebben az új misés papot, s szerencsét kívánt új pályájához, melyen szép rózsák, de hegyes tövisek is teremnek. Azonban — mondá — ne rettentse ez utóbbi vissza. Sok rosszal fog találkozni a világban, s ilyenkor gondoljon isteni mesterünk szavaira: „Ego vici mundum“ most az új-misés pap állott fel, s meleg szavakban fejezte ki háláját Főpásztora iránt ki ezelőtt öt évvel a papnövendékek sorába fevette, s ezelőtt pár héttel Istennek szolgálója szentelte.

Ezután ujból ő állott fel, s kifejezé az iránt is háláját, ki öt első miséjénél vezette, s az ünnepélyt oly szépen feltartotta, az esperes-plebános ur iránt. Ezután még számos felköszöntés volt, melyeknek végével eloszlunk, szivünkben kívánva, hogy Sz. Udvarhely városa számos ily ünnepélynek lehessen tanuja.

B.

— **A magyarországi lat. és gör. szert. róm. kath. tanítók segélyalapja vagyónáról** a kezelő egri Főkapitán által benyújtott, felsőbb helyben pedig

elülvizsgált és helyesnek talált 1886. évi Számadás kivonata. Vagyon állás az 1885. év végén 54937 frt 56 kr.

I. Az 1886. évi bevétel. A múlt évi készpénz maradvány 1717 frt 56 kr. Az egyházmegyék gyűjtéseiből befolyt 5337 frt 24 kr. Tökék kamataiból 2708 frt 84 kr. A bevétel főösszege 9763 frt 64 kr.

II. Az 1886. évi kiadás. Tökéítése 5101 frt, Az 1886. évben felosztás alá eső (alapszab. 6. és 7. §§.) összeg számlájára 3355 frt. Különfélékre 16 frt 58 kr. A kiadás főösszege 8472 frt 58 kr.

Mérleg: Valóságos bevétel 9763 frt 64 kr. valóságos kiadás 8472 frt 58 kr. — 1887. évre átvendő készpénz maradvány 1291 frt 6 kr. A segélyalap vagyona állása 1886. év végén: összesen 61412 frt 6 kr.

Az árvaház alapjának állása 1885. év végén 995 frt. 1886. év végén 2710 frt.

I R O D A L O M.

— **Levelek egy fiatal lelkészhez.** Irta Melcher Alajos; németből fordította Dr. Kiss János theologia tanár Temesvárott I. kötet. — A szerző 40 évi lelképásztorkodásának tapasztalatait 100 levélbe foglalta és azokat egy újonnan kinevezett fiatal lelkészhez intézte. Jelen I. kötetben 51 levél van. A levél alik itt csak forma, a melybe szerző a hosszas tapasztalat által gyűjtött és megérlelt ismereteit önti. Utasításokat adnak azok a fiatal lelképásztornak sok irányu tevékenységi terén, de az idősbek is hasznát vehetik. Nem száraz ismeretek közlése, azok, mintha a tanári székrol hangzanának le, de nem is pusztá tapasztalat, hanem az elmélet és gyakorlat által megedzett jóakarónak irányító figyelmeztetései a nehéz munkatéren. A fordítás nagyon sikerült. Az egyes levelek már meg is jelentek egyenkint a „Havi Közlöny“-ben; olvasóink onnan ismerhetik. Nem tudjuk eléggé ajánlani; — Ára a csinosan kiállított munkának ...?

— **Jézus szentséges szívének hirnöke.** Szerkeszti Tóth Mike Kalocsán. VIII. füzet. Megjelenik havonkint; — ára egész évre 1 frt. 50 kr.

— **Szűz Mária virágos kertje.** Szerkeszti ugyan az ugyanott. 8 füzet.

— **Borromueus,** kath. hitszónoklati havi folyóirat. Szerkeszti és kiadja Horváth Lajos győr-újvárosi plebános. I. évf. IX. füzet; — ára egész évre 4 frt.

— **Az Igazság.** Vegyes tartalmu kath. tanügyi, havi közlöny. Szerkeszti P. Feliczián Gyergyó-D. tróban; — ára egész évre 2 frt 20 kr.

— **Magyar Sion.** Egyházirodalmi folyóirat. Juliusi füzet. Szerkeszti és kiadják a papnöveldei tanárok — Esztergomban; — ára egész évre 6 frt.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Jótekonyság.** Püspök ur ő nagyméltósága a mikházi iskola építésére 100 frtot a deményházi templom belsejének kikövezésére, 100 frtot, a bolyai lelkészi lakra 80 frt és a máramaros-szigeti templom belső felszerelésére 10 frt segélyt méltóztatott kegyesen adományozni.

— **Személyzetiek.** Bessenyei Puhola József károlyfehérvári gymnasiumi tanár Bánffy-Hunyadi, Nagy Ferencz tordai segédlelkész Bözödújfalvi lelkészeknek nevezettek ki. Bálint György új adozár és Kiss István szerpap tanárjelöltekül a kolozsvári egyetemre küldettek. Sebesy József bözödújfalvi lelkész nyugalmába helyeztetett.

— **Nyilvános köszönet.*** Folyó év május havának 5-én Csik-Kozmás község lakói gyászosa napra viradtak. A nevezett nap délutáni óráiban ugyanis igen nagy mérvű tűz ütött ki, 92 gazdának összes épülete és ingósága az emésztő tűz martalékává lett. A gondviselés azonban nem engedte a károsultakat nyomorban elveszni; szájalomra indította a nemes emberbarátokat, kik kegyes adományaikkal kiragadák őket nyomasztó helyzetükből. A jó Isten bizonyára feljegyezte alamizsnájukat és annak idején bőven visszafizeti, de én sem mulasztatom el, hogy mint a felségítettek lelképásztora, forró köszönetemnek és hálámnak a nyilvánosság előtt kifejezést adjak. Én azonban csak a hozzám beküldött és általam kiosztott kegyes adományokról emlékezem meg, melyek a következők: Lönhart Ferencz püspök ur ő nmlga 70 frt, A főtiszt. székes-káptalan 50 frt, Bálinth Gyula kozmási születésű ny. táb. lelkész 116 frt, ki községünkben a szegény tanulók segélyezésére egy más alkalommal 50 frt, alapítványt kegyeskedett letenni. Páll István kozmási születésű kir. adófelügyelő 25 frt, T. Nagy Imre szerkesztő a „Székely Nemzet“ gyűjtéséből 92 frt, Endes Ida urhölgy magán gyűjtése 34 frt, 8 hektó rozs, 2 hektó buzaliszt, 2 hektó paszuly, 5 hektó burgonya, 10 kiló szalonna és 200 drb fehér- és ruharemű. Nagy Lajos cz. kanonok és plebános: 2 hektó rozs; Koncz István plebános: 2 hektó rozs; Hosszu Ferencz, Veress Sándor és Rancz János plebánosok: 1-1 hektó rozs; Szőke Endre és György Márton plebánosok: 2-2 véka rozs. Manchen Mihály segesvári harangöntő: 5 frt. Többek adománya: 3 frt. 80 kr. Midőn e hozzám beküldött alamizsnákért a nagylelkű jótévedőknek köszönetet mondok és a nyilvánosság előtt beszámolok, ismételve kérem az ur Istent, hogy gazdagságának elrejtett kincstárából drágán tizessen vissza minden könnyecpet, melyet könyörületességök felszárított. Csik-Kozmás 1887. aug. 8. Bardocz István s. k. lelkész.

— **Vilmos német császár tiarája.** A német protestantismus egyházi és világi feje nagy ajándékot küld XIII. Leo pápának. Egy fényesen kiállított, roppant nagy értékű tiarával kedveskedik a pápa ő szentségének arany-miséje alkalmából. E tény valóban meglepő, mert ez a képzelhető legnagyobb kitüntetés, melyben a pápa egy császár által részesülhet. És méltó is ezen kitüntetés azon nagy fontosságu eseményekhez, melyeknek Németország XIII. Leo közvetítése folytán a legközelebbi időkben színterévé lön. A pápa békét küldött a németcsászárnak; a német császár, mint egykor Nagy Károly III. Leonak, I. Napoleon VII. Piusnak tiarát küld a pápának. X. Leo pápa bullájának Wittenbergben elégetett hamvaiból tiara támad, s egy protestans fejedelem hűldi azt X. Leo utódának, XIII. Leonak. Így vezeti Isten keze az eseményeket és a történelmet szentegyháza dicsőítésére.

*) A kath. lapokat kérjük e sorok szives közlésére.

— **A magánvégrendeletek alkotása.** Köztudomású dolog, hogy a magánvégrendeletek alkotása körül igen sok formahibát szoktak elkövetni, minek folytán számos végrendelet meg is dől. A bíróságoknál általános a panasz e miatt; de egyszerűen számos érdek szenved komoly sérelmet. A baj oka abban keresendő, hogy az illető közegek, a kik a legtöbb esetben közvetíteni szokták a magán végrendeletek szerkesztését, nem mind ismerik a végrendeletek kelékeit. E tarthatatlan állapoton segítő, az igazságügyminiszter egy utbaigazítást dolgoztatott ki, mely annyi példányban fog kinyomatni, hogy lehetőleg minden községbe jut egy. Ez utbaigazítás alapján akárki szerkeszthet magánvégrendeletet; mert a mellett, hogy kimerítő, egyszerűen világosan és népszerűen van kidolgozva.

— **„Segítség.”** Egy nagy tekintélyű bizottság alakult, mely a tűz és árvíz-károsultak javára Budapesten folyó hó 20-án Szent-István napján országos-ünnepélyt rendez, melynek műsora szerkesztőségünknek is megküldött, de lapunk heti lap levén annak szüktere nem enged meg a program közlését. Itt a jótékony célú országos ünnepélyre csak egyszerűen felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Gyászhir.** A kolozsdobokai kerületi papság szomorúan jelenti, hogy tisztelendő Balás János, pántfyhunyadi plebános folyó 1887. évi augusztus 4-én, rövid szenvedés után, ájtatosan, mint élt, az Urban elhunyt. Született Szentegyház-Oláhtaluban 1853. mártius 10-én, tanulmányait a székely udvarhelyi főgymnásiumban és a gyulafehérvári püspöki lyceumban kitünő eredménnyel véggezvén, 1877. december 30-án áldozárrá szenteltet, azután Tordán és Kolozsvárt mint segédlelkész, közben Felső-Kapnikon mint kiküldött lelkész s 1883. október óta Bánffy-hunyadon mint helyi lelkész nyert alkalmazást. Mindenütt kitűnt értelmessége, alapos hittudományi ismerete, hivatali buzgósága, feddhetlen példás élete, társasági illeme és kedélyessége s önzetlen baráti és emberbaráti szeretete által. Benne e kerület igen jeles papját és a hívek valódi apostolukat gyászolják, kire méltán alkalmazhatók a zsol-táros igéi: Örök emlékezetben lesz az igaz. A. Ö. V. F. N. Kolozsvárt, 1887. augusztus 4. éni.

— **Budapostról azt íják** egy bécsi lapnak, hogy „az új törvényjavaslatok között, melyeket a magyar kormány a jövő országgyűlés elé terjeszteni fog, egy a kötelező pogári házasságra vonatkozó is foglalt helyet, melyet már az igazságügyi miniszteriumban előkészítettek.” Nagyon helyesnek találjuk egy budapesti német, különben liberalis napilapnak következő észrevételét: „Azt hisszük, miszerint jó lesz e kevés hitelt érdemlő tudósítást kellő fönn tartással fogadni. A bukás után, mely a kormányt a polgári házasság első törvényjavaslara alkalmával az akkori felsőház részéről érte, nagyon kétségessé teszi azt, hogy Tisza ur ő nmlgának kedve volna magát hasonló kudarcnak kitenni.” Mi pedig azt vagyunk bátrak kérdezni: Ez volna-e válasza kormányunknak a pápa következő szavaira, melyeket a minap

új államtitkárához intézett? Szólt: „pedig a sz. atya így: „Ausztria-Magyarországban a cs. és ap. k. ő fels. kitünő vallásossága s hódolata a Szentszék iránt, a melyben egyesülvék vele a cs. és kir. családnak többi tagjai, eszközözi azt, hogy a Szentszék és ezen birodalom között a legjobb viszonyok állanak fön. Ezek és azon államférfiak bölcsessége folytán, a kik felséges uralkodóknak bizalmával rendelkeznek, lehetséges lesz előmozdítani Ausztria-Magyarországban a vallásos érdekeket, elhárítani utjokból az akadályokat, s teljes egyetértéssel egyetenni ama nehézségeket, a melyek előállhatnának.”

— **Pályázat.** A Nagyszében belvárosi róm. kath. főelemi tanodánál megüresedett VI-ik tanítói állásra ezennel pályázat hirdettetik augusztus 25-ig terjedő határidővel. Ez állás jövedelmei: 1. Az erdélyi r. k. iskola-alapból 210 frt. 2. A városi pénztárból 228 frt. 60 kr. 3. 4. öltözék megváltásából 40 frt. 92 kr. 4. Tandíjból 47 frt. Összesen 526 frt. 52 kr. Pályázóktól a képezési oklevél valamint a magyar és német nyelvek teljes bírása föltétlenül megkívántatik. Zenében jártasak előnyben részesülnek. A kérvények alólirotthoz czimzendők. Kelt Nagyszében 1887. augusztus 6-án. Ninger Ignác főesperes, iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** A szászrégeni róm. kath. hitközségben szükségessé vált helyettes kántortanítói állomásra, az 1887—8 tanévre pályázat hirdettetik. Ezen állomással járó évi haszonélvezetek a következők: egy szobából álló tisztességes lakás; 41 frt. kegyes alapítványi kamatt. jövedelem; kántori stólapénz, mely 65—70 frtra tehető. Ezeket kivül 1888. ki február hó 1-je után 360 frt. tanítói évi fizetés, utólagos havi résztelekben; egy hől. 976 négyszögöl területű kántori szántók és 1888. ki április hó 24-ke után a rendes kántori szállás, mely 2 szobából 1 konyhából, pinczéből és kis veteményes kertből áll, haszonélvezete. A zenében különösen jártas mellékjövedelemre számíthat. Pályázni óhajtok tanképesítő oklevéllel és más bizonyítványokkal felszerelt kérvényeket folyó augusztus hó 25-ig alólirotnak küldjék be. Szászrégen 1887. augusztus 7. Finta István iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** A zetelaki (Udvarh. megye) kántorsegéd-tanítói 3. ik állomás üresedésbe jöven, arra ezennel pályázat hirdettetik. Ezen állomás évi járadékai a következők: a) 36 kal. őszi 36 kal. tavaszi kepe. b) 100 frt. o-zpora. c) 60 frt. az iskolapénzalapból. d) stólaris jövedék mindegy 20 frt. e) tisztességes lakosztály a tanodában és fájlleték. — Kötelmei: rendes tanítás, kánt. segédkezés és az egyházi bárminemű teendők végzésében — más 2 kánt. segéd-tanítói társával — együttműködés. Az ezen állomást elnyerni óhajtok felhivatnak, miszerint keresztlevéllel, tanítói s legalábbis kánt. segédi oklevéllel netalán eddigi ténykedésökről bizonyító okmányokkal ellátva folyamódványukat f. é. aug. hó 25-ig alólirott iskolaszéki elnökhöz bejuttatni siessenek. A személyesen megjelenő előnyben részesül. Az első próbaév szeptember hó 1-ő napján betöltetik. — Zetelakán (Udvarh. megye) július 31-én 1887. Andrásy József, esperes-plebános iskolaszéki elnök.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PAL ISTVAN, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomda gyorsajóján Gyulafehérvárt.